

Pk-yrittäjäbarometri

Syksy 2016

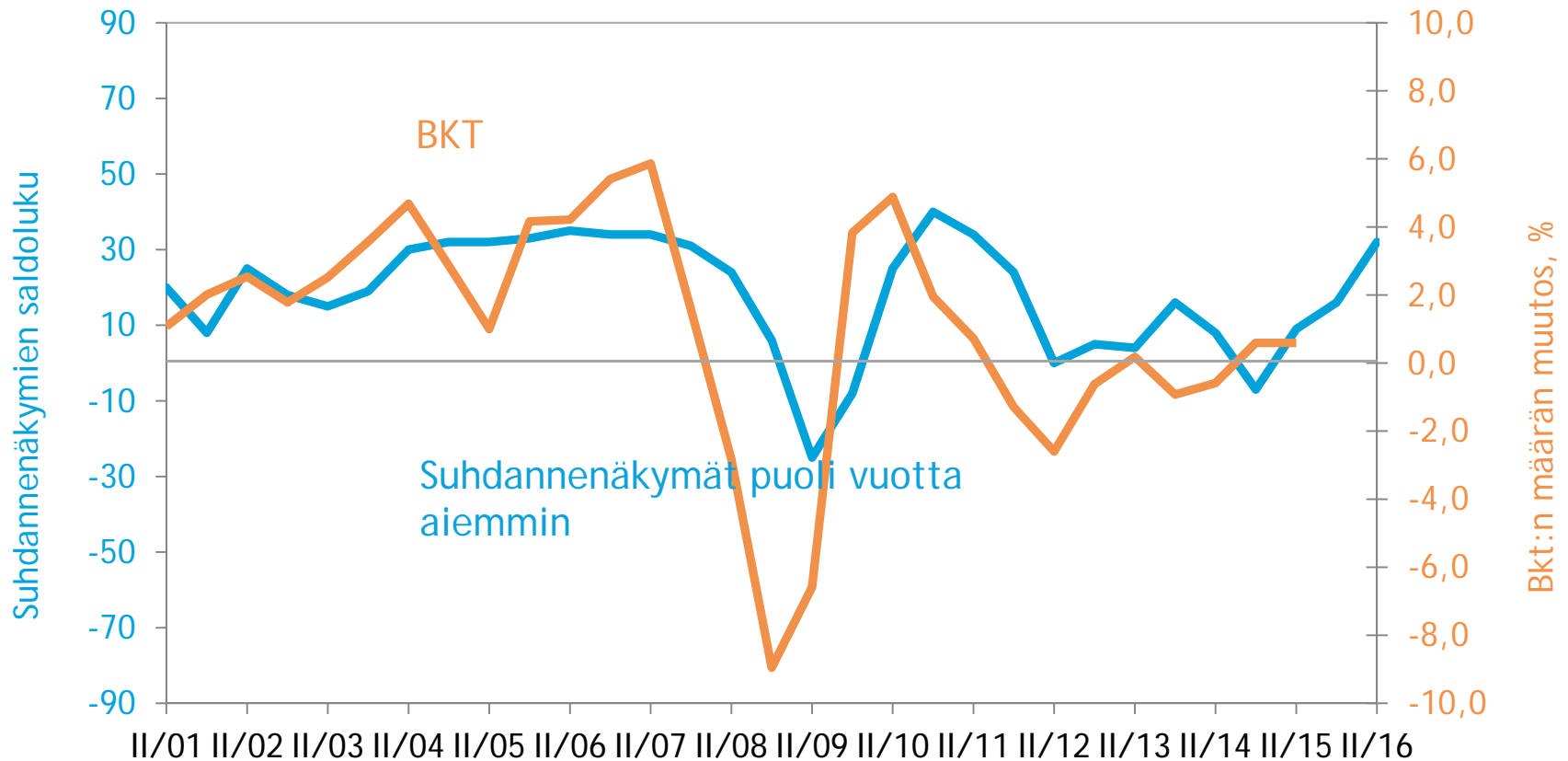
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Pk-yritysbarometrin aineisto

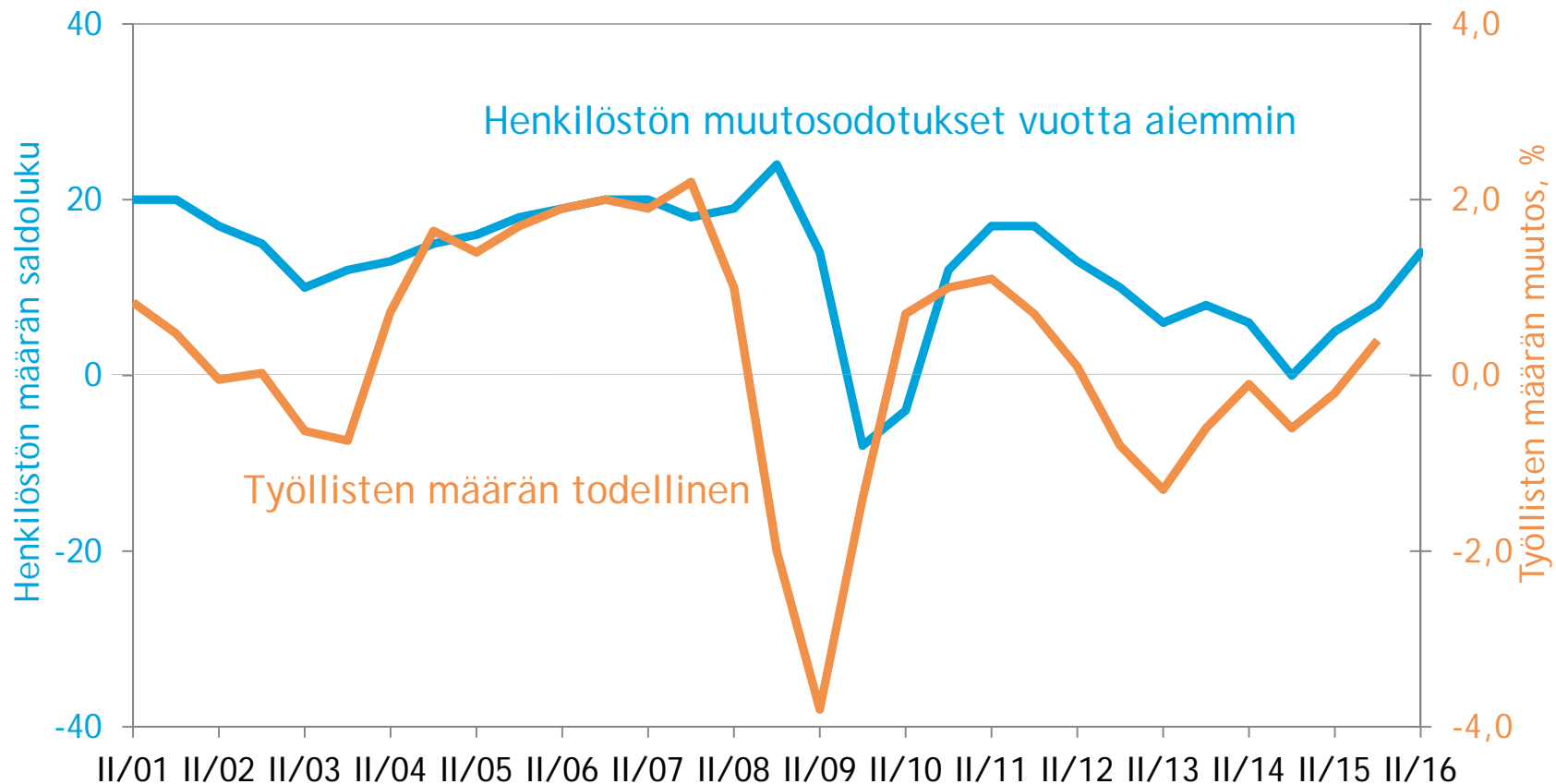

Suhdannenäkymät ja BKT

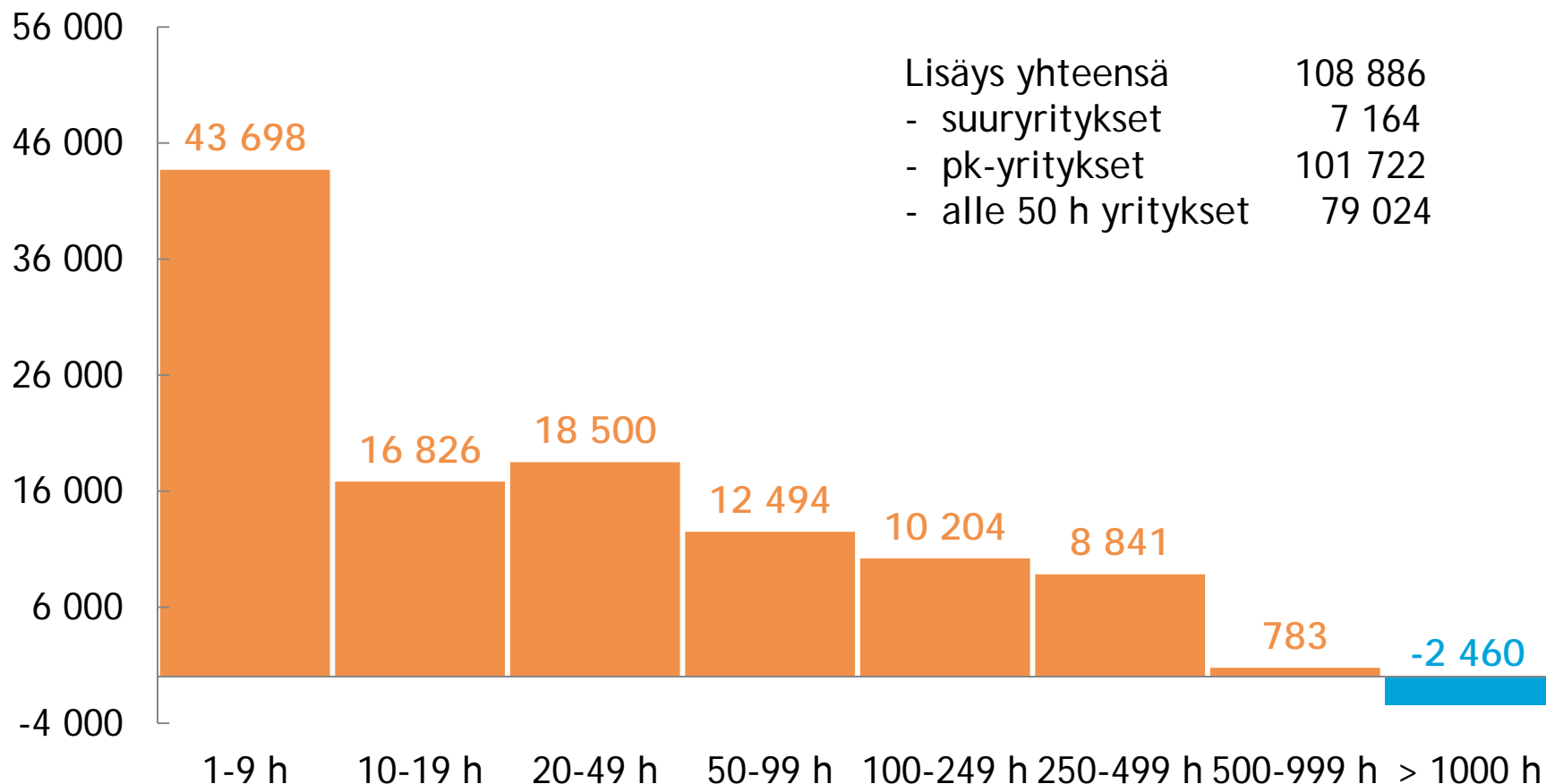
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Odotukset henkilöstömäärästä ja työllisyys

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Työllisten määrän muutos erikokoisissa yrityksissä vuosina 2001-2012

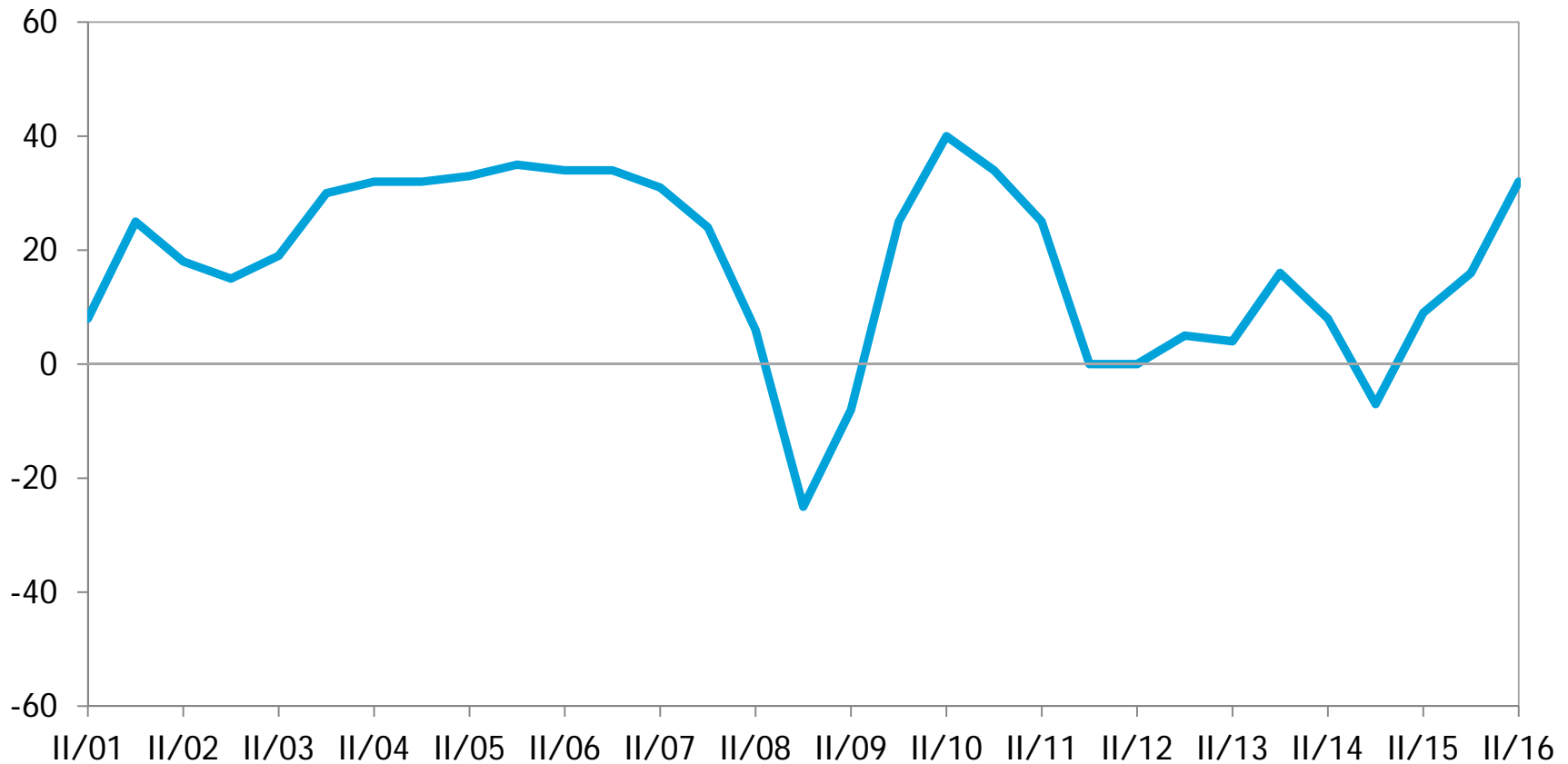
Lähde: Tilastokeskus. Henkilömäärät muunnettu kokopäiväisiksi työpaikoiksi, pl. maa- ja metsätalous

---

Suhdanteet

Yleiset suhdannenäkymät, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2016

Yleiset suhdannenäkymät 1/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kaikki yritykset	43	46	11	32
Toimialoittain				
Teollisuus	47	43	10	37
Rakentaminen	45	45	10	35
Kauppa	42	43	15	27
Palvelut	42	48	10	32
Kasvuhakuisuuden mukaan				
Voimakkaasti kasvuhakuiset	84	14	2	82
Kasvuhakuiset	58	36	6	52
Asemansa säilyttäjät	29	56	15	14
Ei kasvutavoitta	12	72	16	-4
Toimintansa lopettavat	8	45	47	-39

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

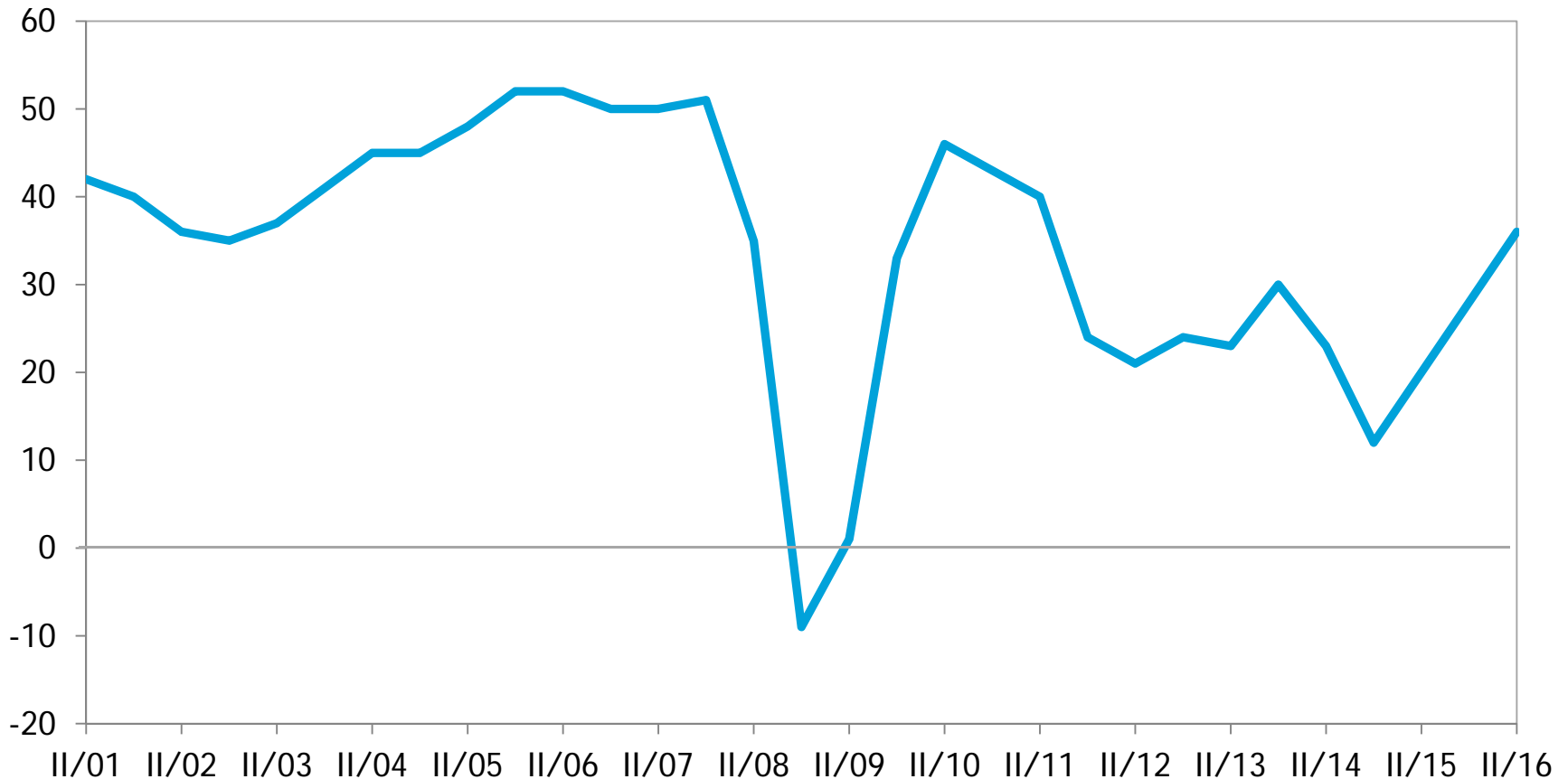

Yleiset suhdannenäkymät 2/2

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kokoluokittain				
alle 5 henkilöä	40	48	12	28
5-9 henkilöä	43	47	10	33
10-19 henkilöä	48	42	10	38
20-49 henkilöä	54	36	10	44
yli 50 henkilöä	58	37	5	53
Perustamisvuoden mukaan				
ennen 1990	35	52	13	22
1990-1999	39	50	11	28
2000-2009	38	49	13	25
2010 jälkeen	56	37	7	49

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2016

Liikevaihdon muutosodotukset, saldoluku

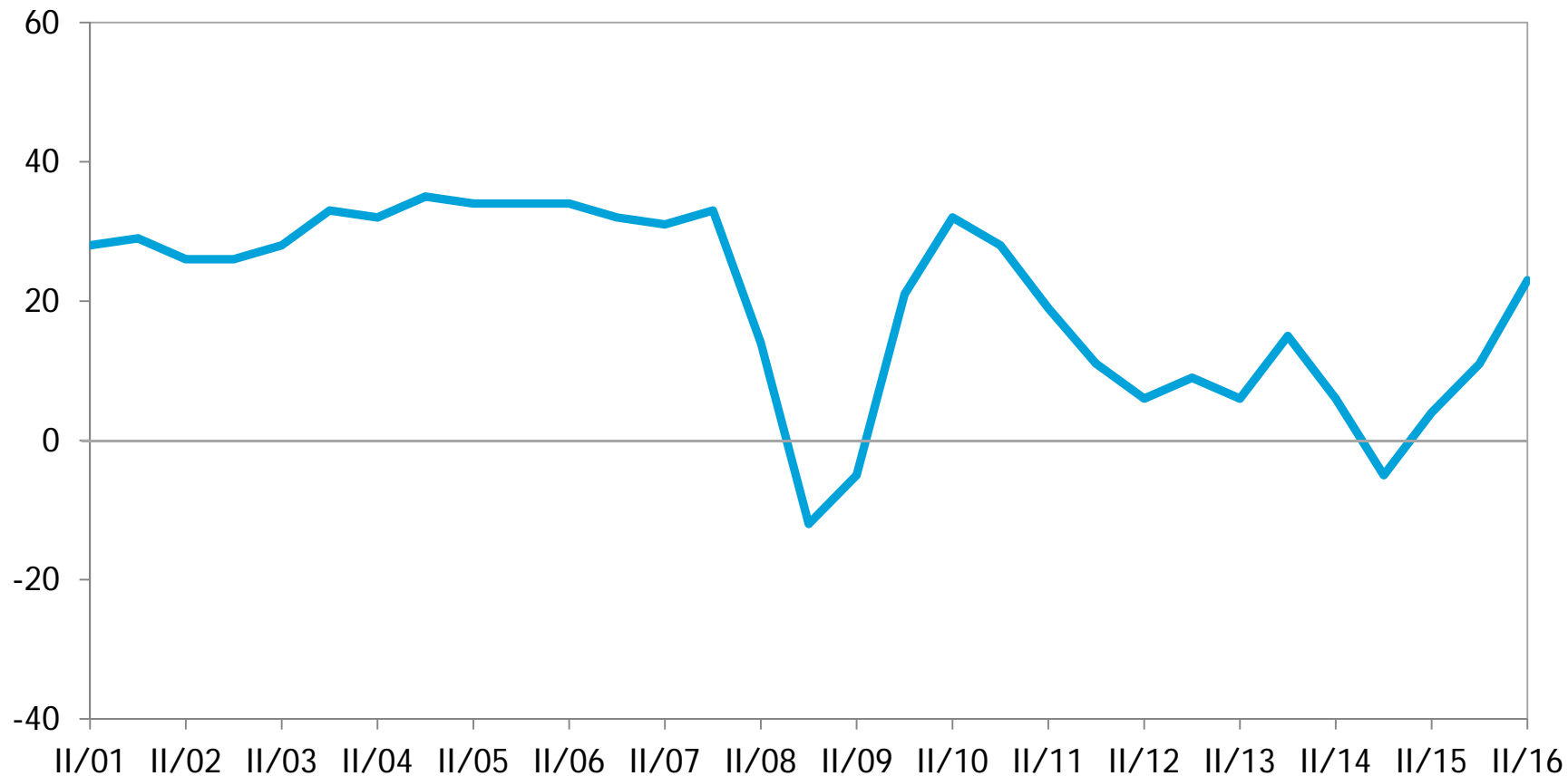
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2016

Liikevaihdon muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	50	36	14	36
Teollisuus	57	33	10	47
Rakentaminen	44	41	15	29
Kauppa	49	34	17	32
Palvelut	50	37	13	37

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Kannattavuuden muutosodotukset, saldoluku

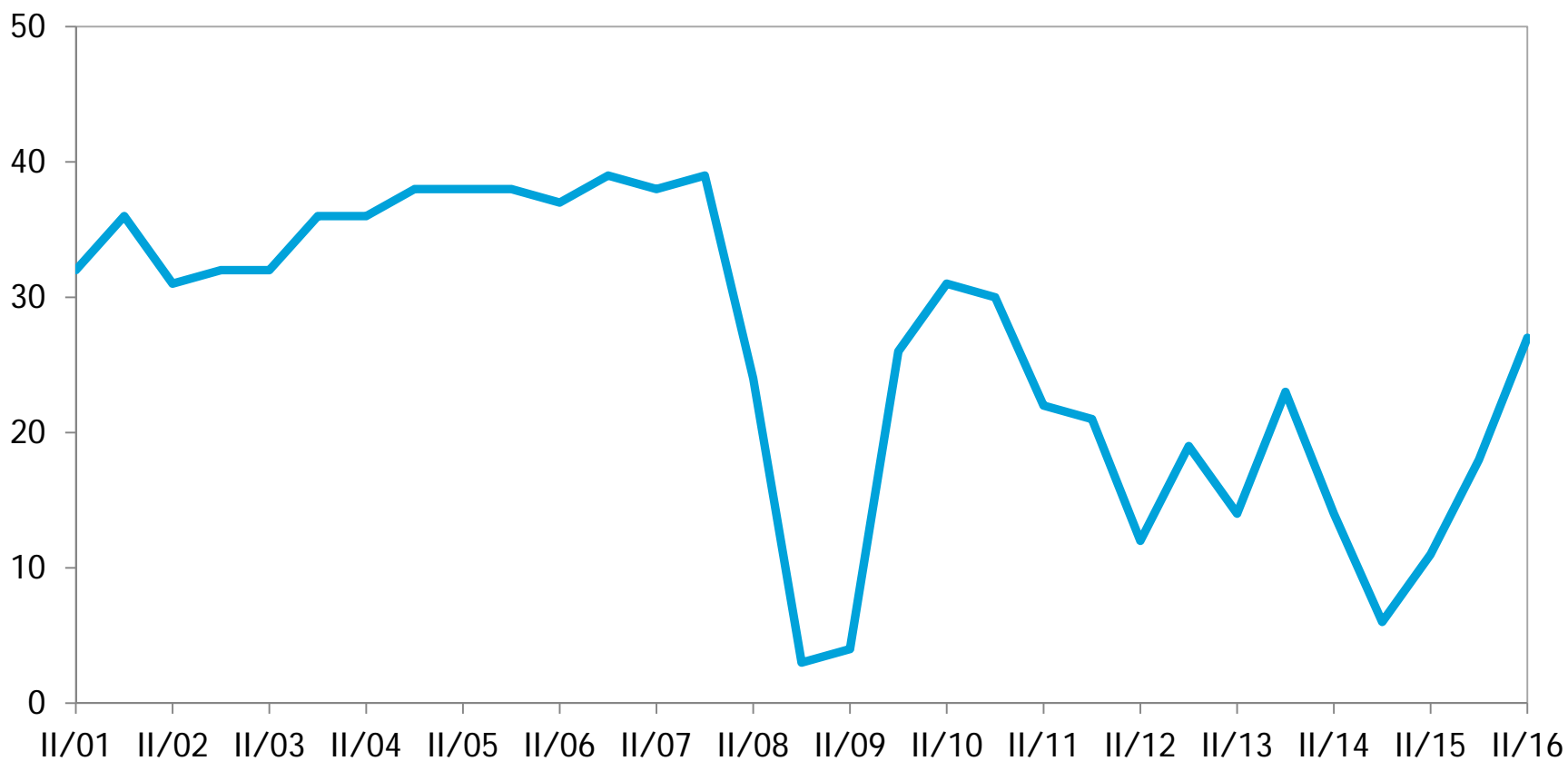
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Kannattavuuden muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	39	45	16	23
Teollisuus	44	41	15	29
Rakentaminen	36	47	17	19
Kauppa	39	41	20	19
Palvelut	39	46	15	24

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Vakavaraisuuden muutosodotukset, saldoluku

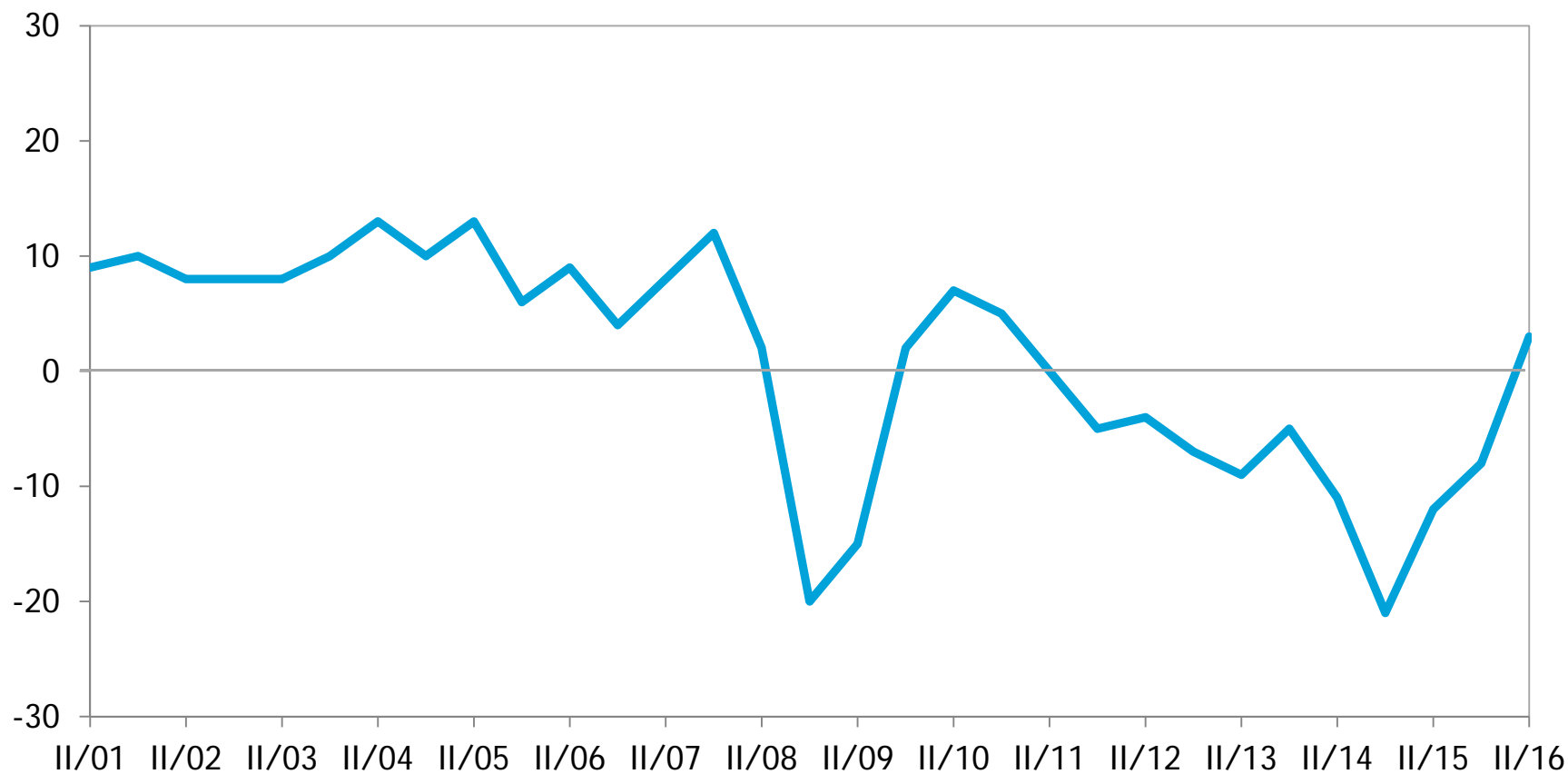
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2016

Vakavaraisuuden muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	38	51	11	27
Teollisuus	38	48	14	24
Rakentaminen	37	51	12	25
Kauppa	38	49	13	25
Palvelut	37	54	9	28

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Investointien arvon muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

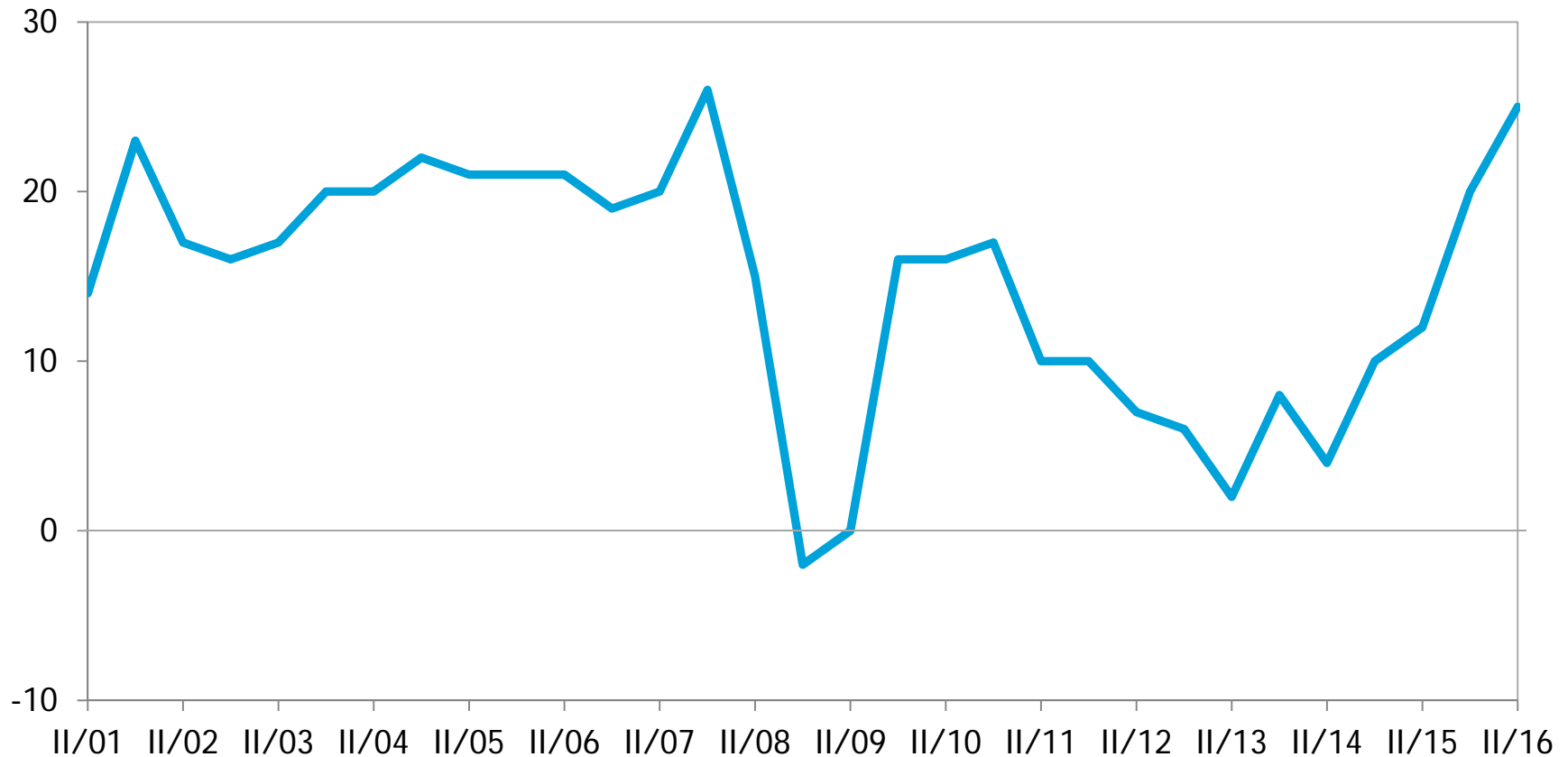

Investointien arvon muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	22	59	19	3
Teollisuus	27	53	20	7
Rakentaminen	23	58	19	4
Kauppa	21	55	24	-3
Palvelut	21	61	18	3

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutosodotukset, saldoluku

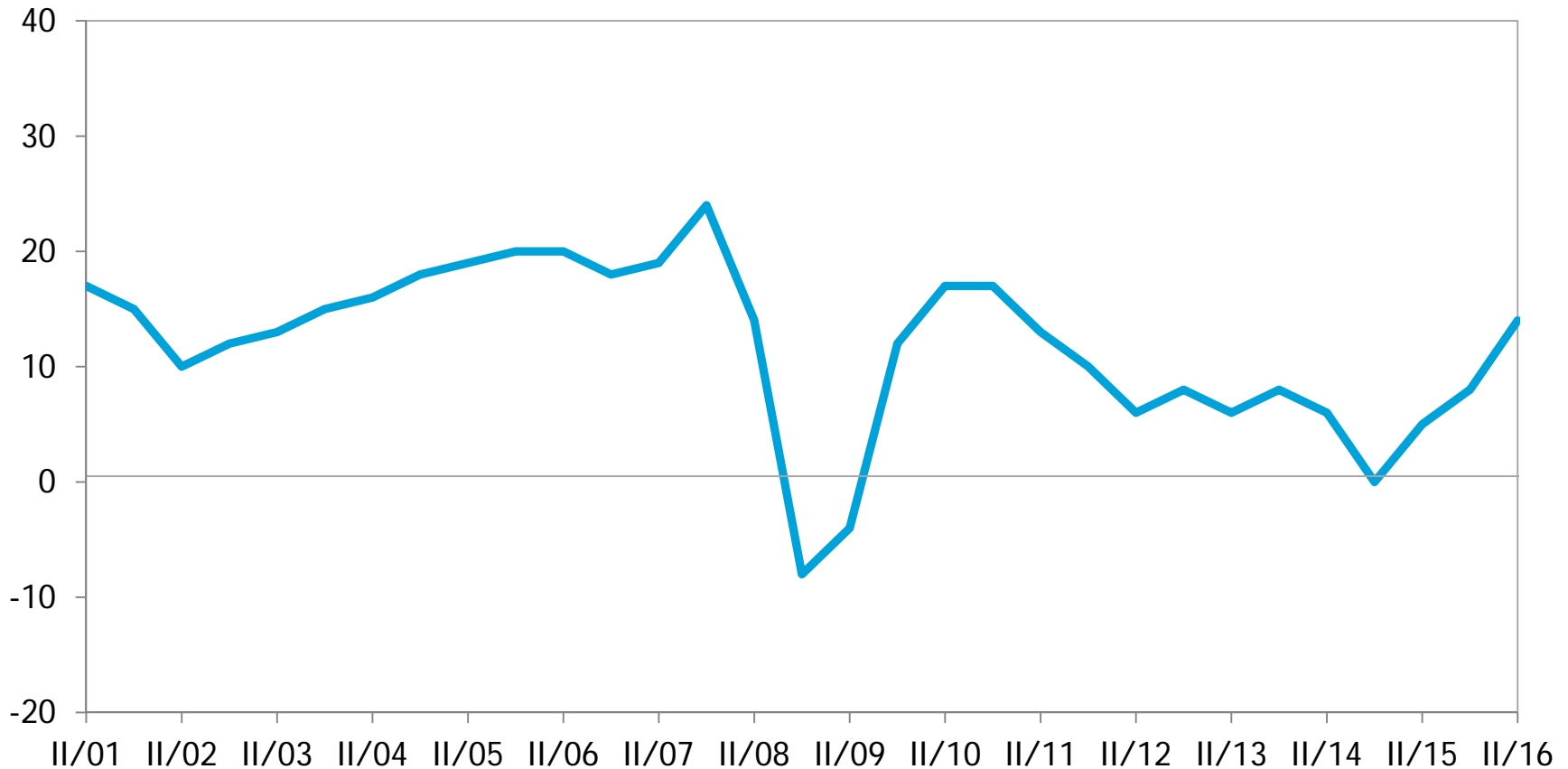
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syyskuu 2016

Innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutosodotukset, saldoluku

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	34	57	9	25
Teollisuus	34	58	8	26
Rakentaminen	30	60	10	20
Kauppa	28	60	12	16
Palvelut	37	55	8	29

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Henkilöstön määrän muutosodotukset, saldoluku

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2016

Henkilöstön määrän muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	23	68	9	14
Teollisuus	29	62	9	20
Rakentaminen	26	65	9	17
Kauppa	19	70	11	8
Palvelut	23	69	8	15

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Yritysten liiketoiminta ulkomailla

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla	20	46	9	24	19
Viennin tai liiketoiminnan muodot yrityksillä, joilla on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla					
Suoraa vientiä	64	82	53	66	58
Lisensointi- tai franchising-toimintaa	9	3	16	6	10
Palkka- tai sopimusvalmistusta	10	12	18	12	7
Ulkomainen yhteisyritys tai tytäryritys	18	18	33	17	17
Muu	20	8	16	15	26

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Suoraa vientiä harjoittavien yritysten odotukset viennin arvon muutoksesta

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	58	37	5	53
Teollisuus	63	33	4	59
Rakentaminen	37	40	23	14
Kauppa	59	35	6	53
Palvelut	57	39	4	53

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Kaikki yritykset %	Teollisuus %	Rakentaminen %	Kauppa %	Palvelut %
Suoraa tuontia	18	44	13	47	8

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

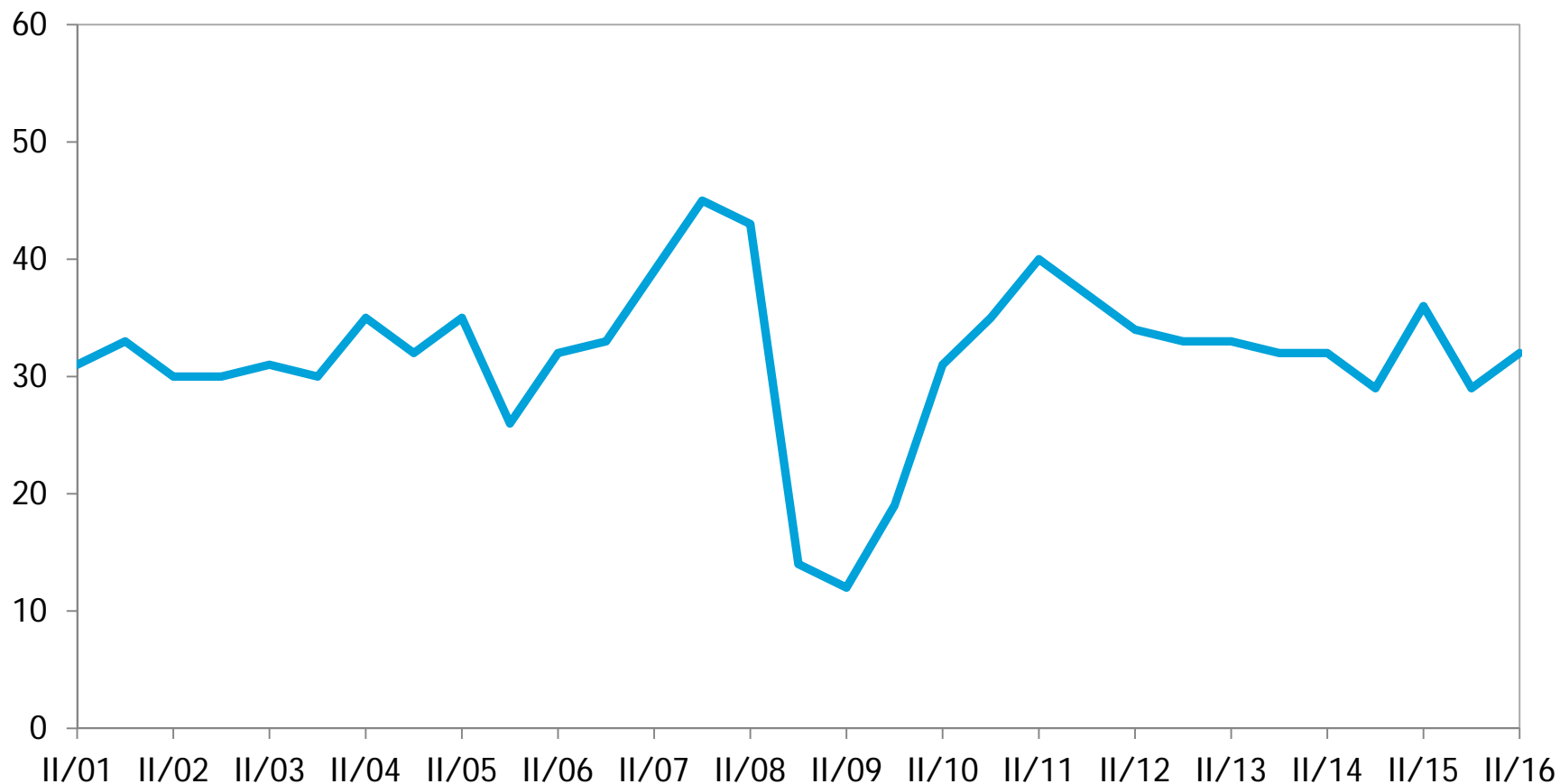

Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvon muutoksesta

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	42	48	9	33
Teollisuus	39	57	4	35
Rakentaminen	40	48	11	29
Kauppa	52	38	9	43
Palvelut	29	58	12	17

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Tuotantokustannusten muutosodotukset, saldoluku

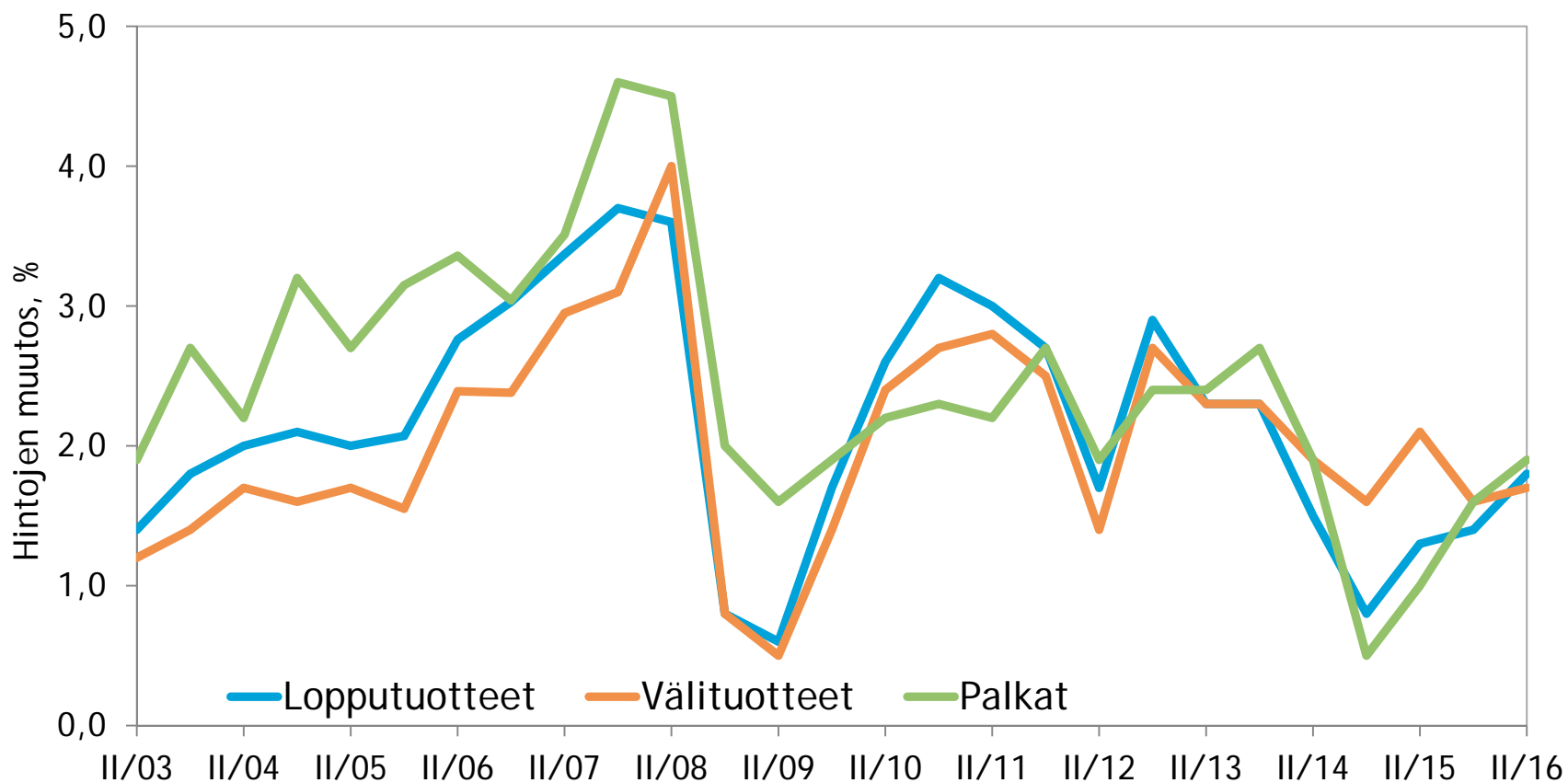
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2016

Tuotantokustannusten muutosodotukset

	Kasvaa %	Pysyy ennallaan %	Pienenee %	Saldoluku
Kaikki yritykset	38	56	6	32
Teollisuus	37	56	7	30
Rakentaminen	44	49	7	37
Kauppa	41	53	6	35
Palvelut	35	59	6	29

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Inflaatio-odotukset

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Odotukset inflaation tasosta, %

	Lopputuotteet	Välituotteet	Palkat
Kaikki yritykset	1,8	1,7	1,9
Teollisuus	1,2	1,9	1,7
Rakentaminen	2,9	2,1	1,0
Kauppa	1,0	1,8	1,5
Palvelut	1,8	1,6	2,3

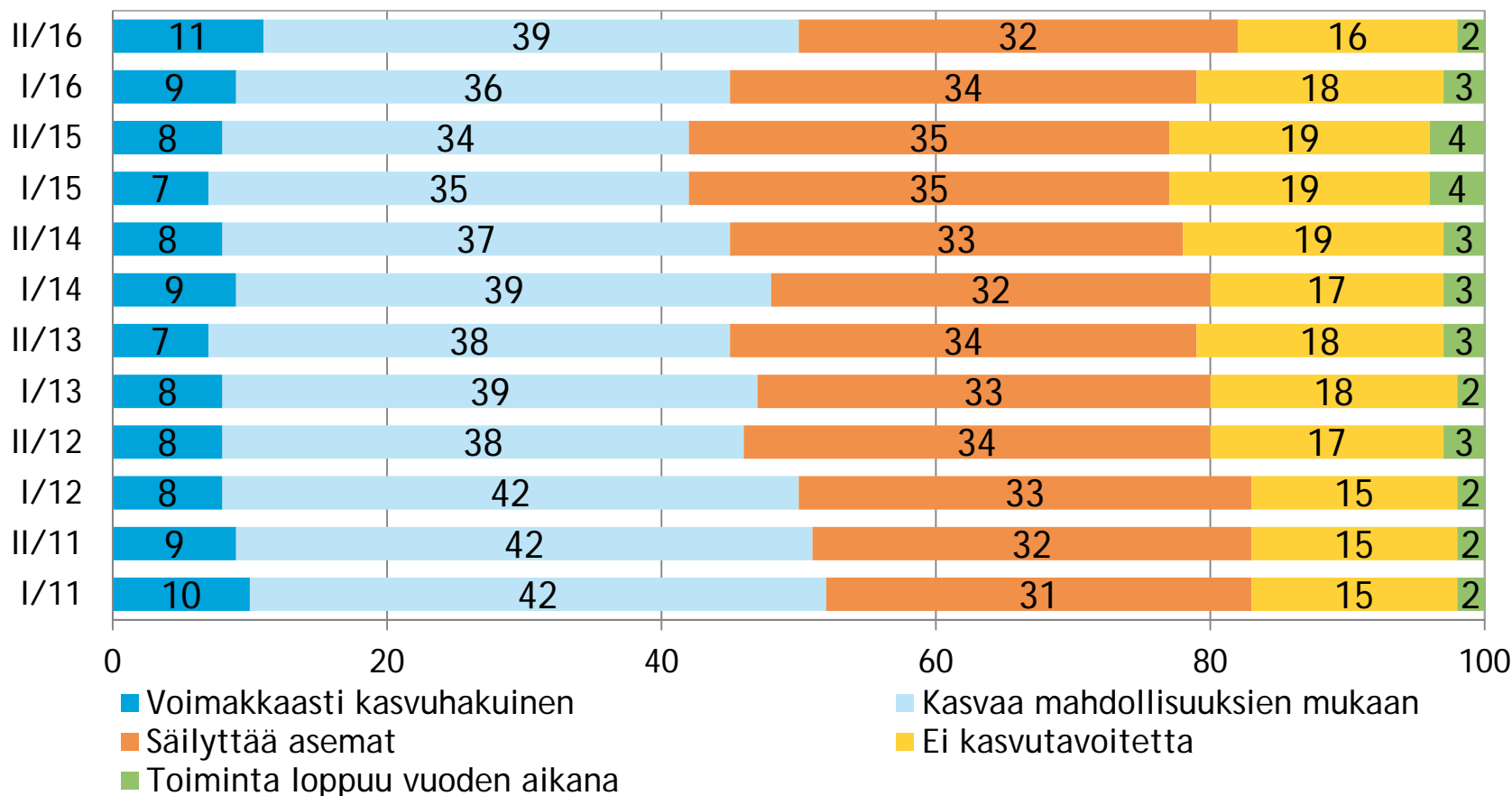
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Pk-yritysten kehittyminen ja kansainvälistyminen

Kasvuhakuisuuden kehitys, % pk-yrityksistä

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

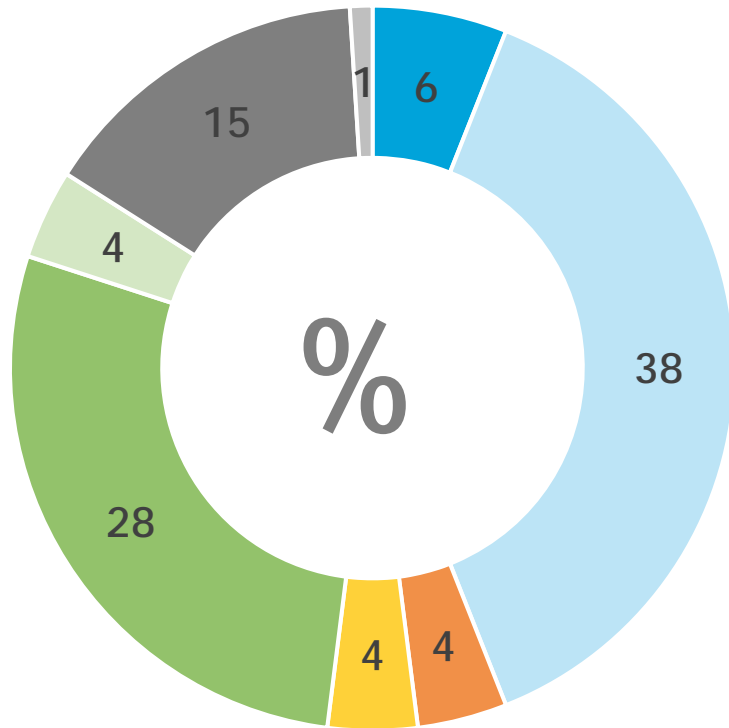
Kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta	Toimintansa lopettavat
Kaikki yritykset	11	39	32	16	2
Toimialoittain					
Teollisuus	17	42	27	13	1
Rakentaminen	7	36	38	17	2
Kauppa	12	41	34	10	3
Palvelut	11	38	30	18	3
Kokoluokittain					
alle 5 henkilöä	8	34	31	23	4
5-9 henkilöä	12	43	34	10	1
10-19 henkilöä	12	46	37	5	0
20-49 henkilöä	19	47	29	5	0
yli 50 henkilöä	27	50	22	1	0
Perustamisvuoden mukaan					
ennen 1990	6	35	39	17	3
1990-1999	7	33	37	21	2
2000-2009	9	38	32	19	2
2010-	19	46	23	10	2

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

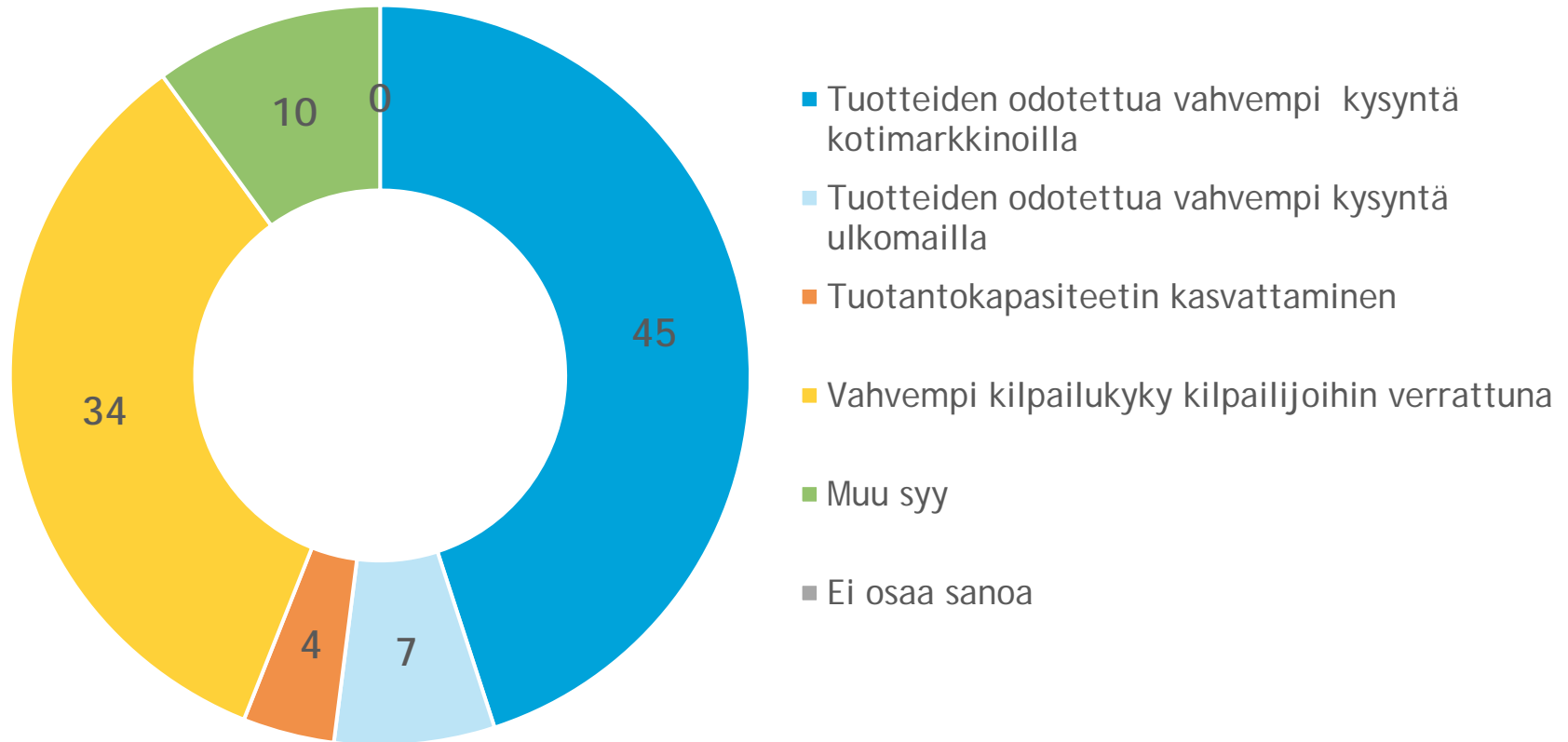
Kasvutavoitteiden jäämisen syyt

- Liian kova kasvutavoite
- Tuotteiden odotettua heikompi kysyntä kotimarkkinoilla
- Tuotteiden odotettua heikompi kysyntä ulkomailla
- Tuotannon kapasiteettirajoitteet
- Kiristynyt kilpailu
- Heikentynyt kilpailukyky kilpailijoihin verrattuna
- Muu syy
- Ei osaa sanoa

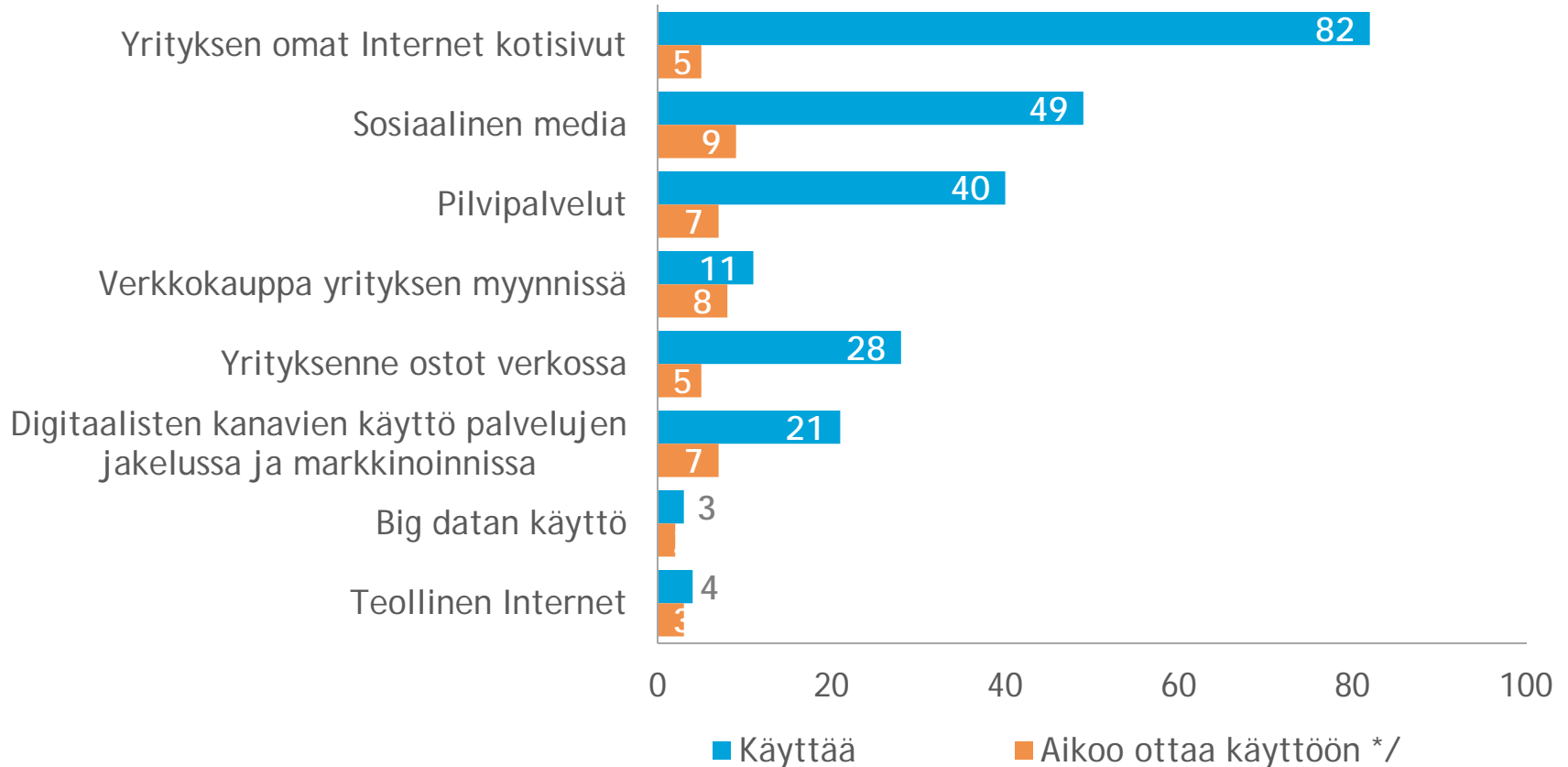
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Kasvutavoitteiden ylittämisen syyt

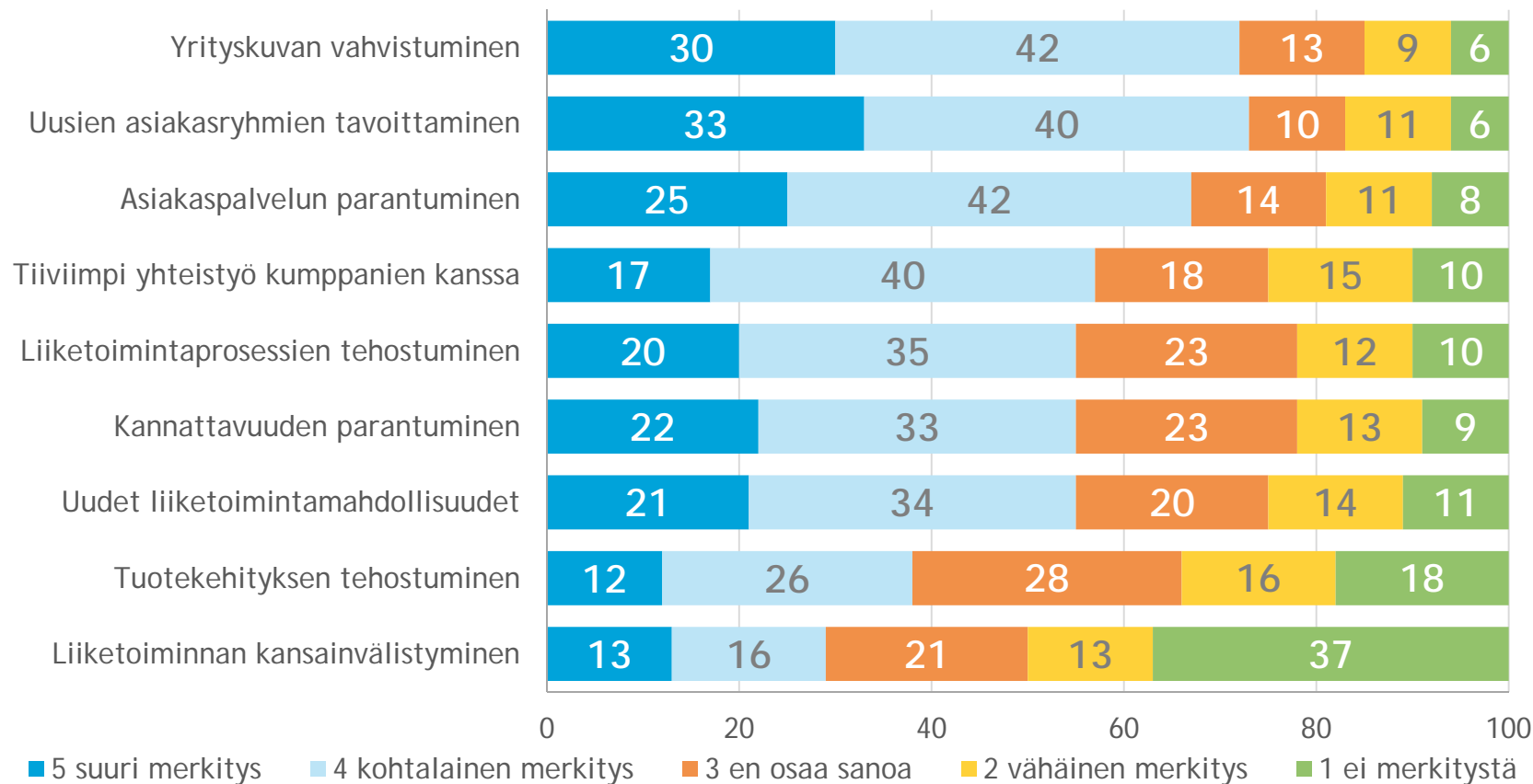
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Digitaalisten palvelujen hyödyntäminen

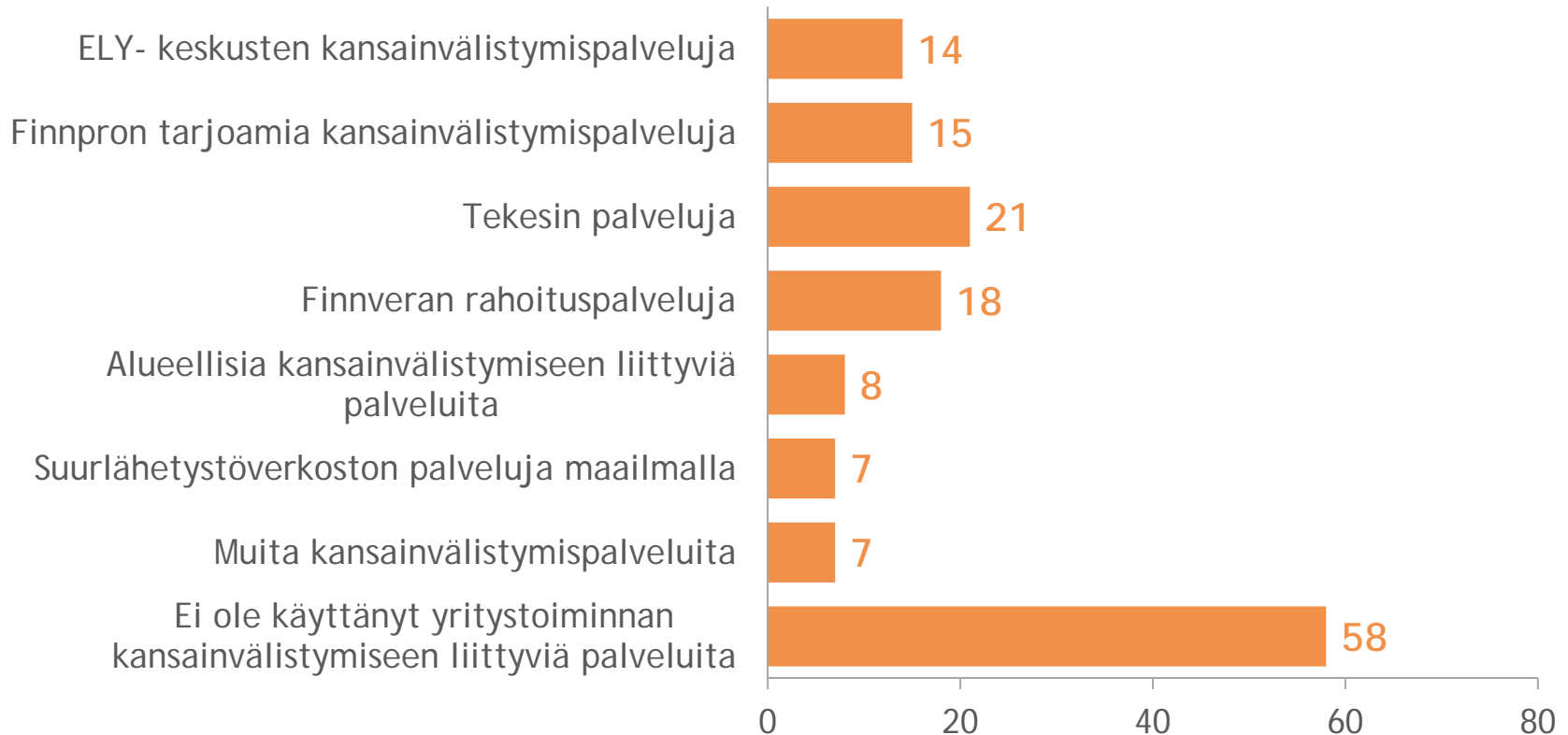
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Digitaalisten palvelujen hyödyt

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

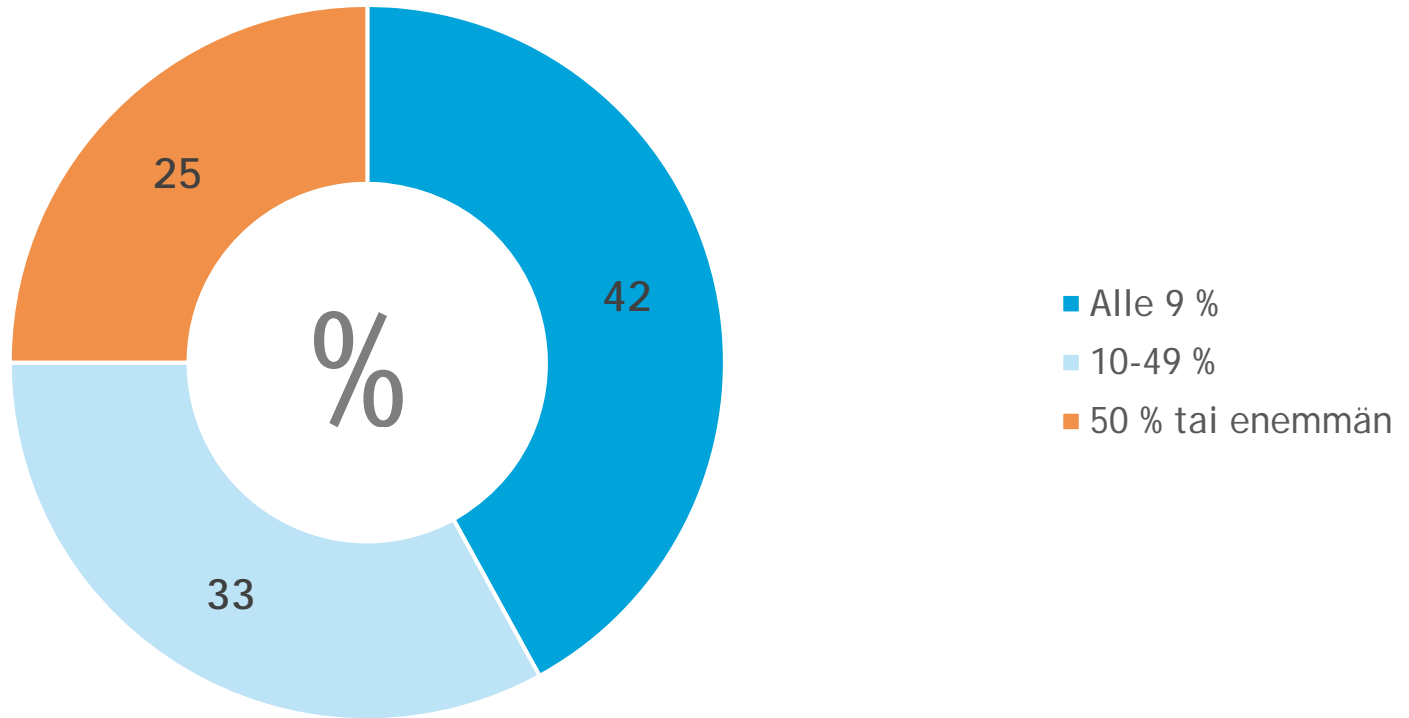
Kansainvälistymiseen liittyvien julkisten palvelujen käyttö*

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

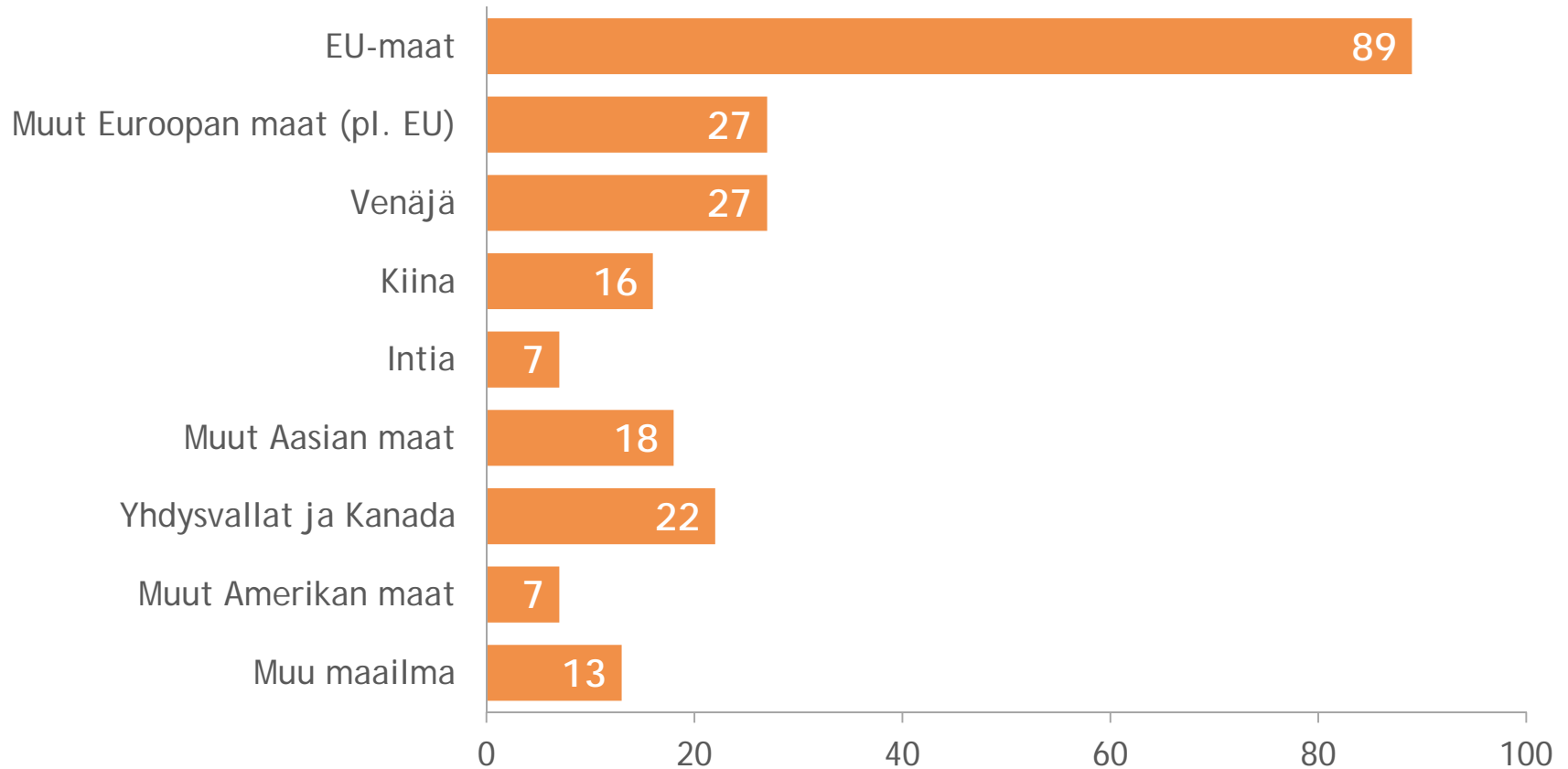
*kansainvälistyneistä pk-yrityksistä

Viennin osuus kokonaisliikevaihdosta

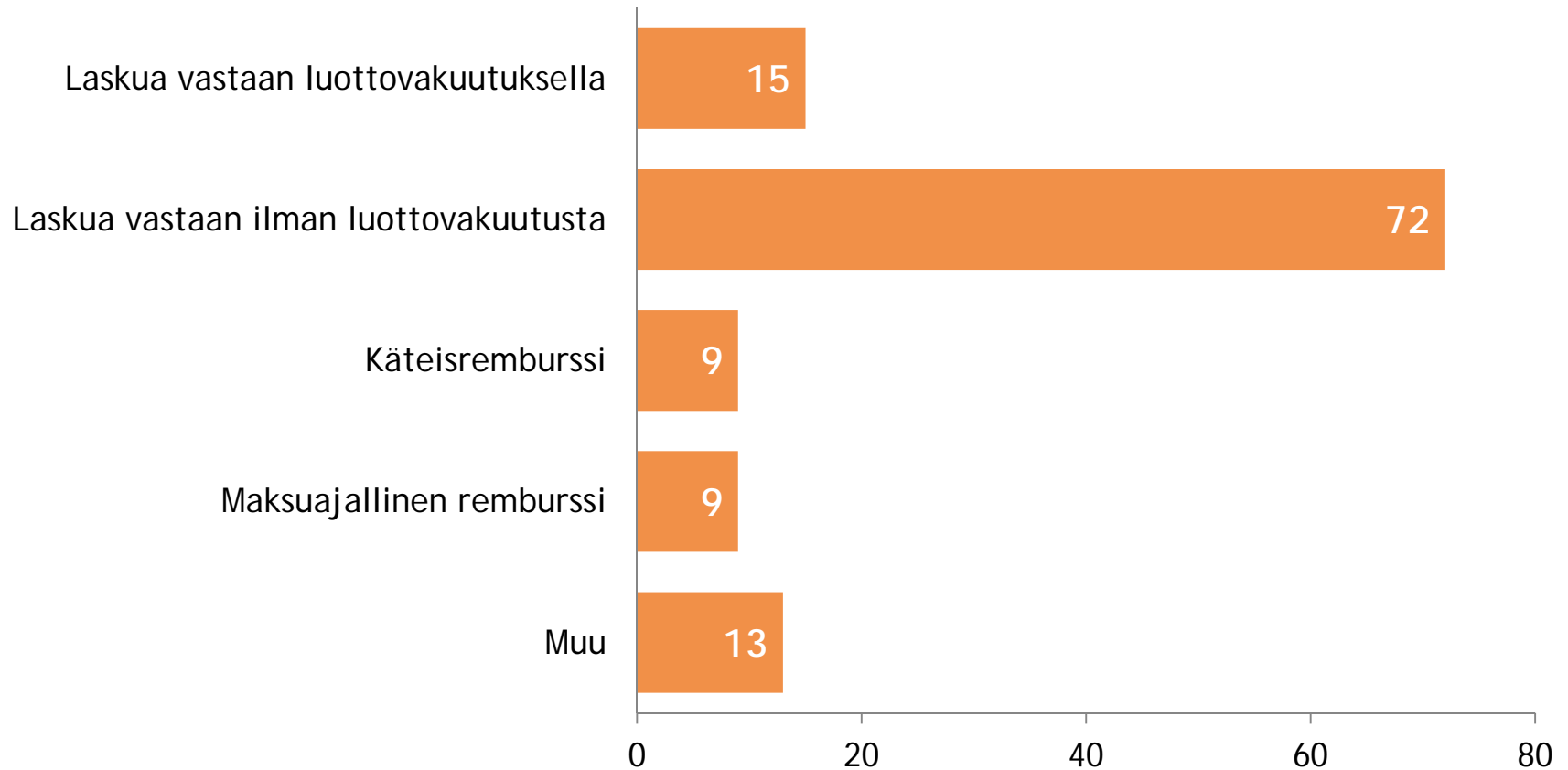
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Kansainvälisen toiminnan markkina-alue

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

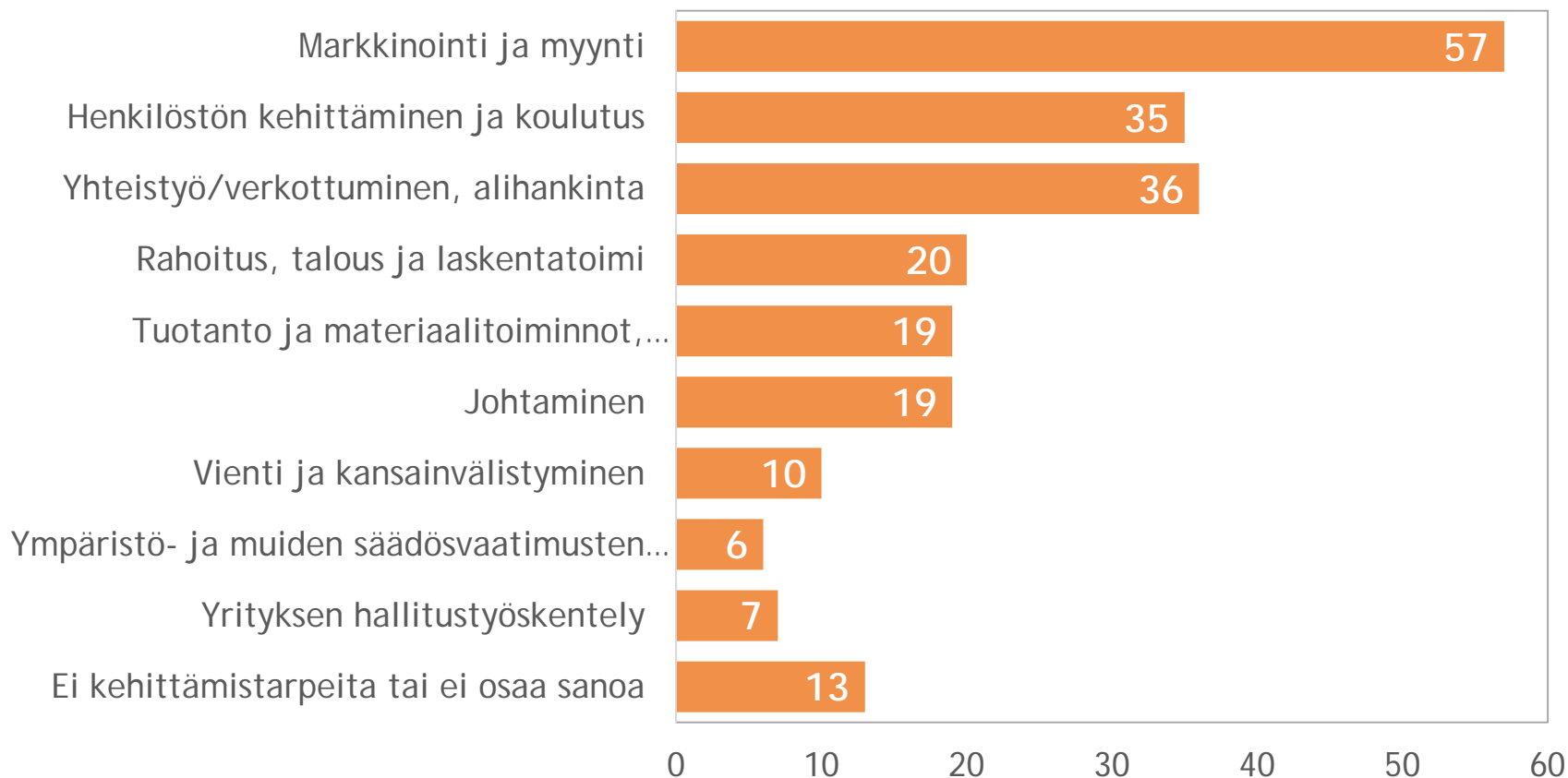
Vientikaupan rahoitusinstrumenttien käyttö

Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2016

Tärkein kehittämistarve

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Yrityksen tärkein kehittämistarve, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Markkinointi ja myynti	57	62	42	69	57
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	35	24	40	36	57
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	36	29	39	28	38
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	20	18	22	22	19
Johtaminen	19	20	24	20	17
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys ja laatu	19	31	17	16	19
Vienti ja kansainvälistyminen	10	27	5	10	9
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten huomioiminen	6	6	10	3	5
Yrityksen hallitustyöskentely	6	9	8	5	5
Ei kehittämistarpeita/ei osaa sanoa	13	10	17	9	14

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Ulkoisen rahoituksen yleisyys, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
On lainaa rahoituslaitoksista	46	60	53	53	40
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
On lainaa rahoituslaitoksista	38	56	55	63	64

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Ulkoisen rahoituksen hankkimisen tarve viimeisen 12 kuukauden aikana, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Kyllä, ja saanut rahoitusta	28	37	32	31	25
Kyllä, mutta ei ole saanut rahoitusta	4	6	3	4	3
Kyllä, mutta jättänyt hakematta rahoitusta	10	12	11	10	10
Ei ole ollut tarvetta	58	46	54	55	62

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Syyt miksi ei ole saanut tai on jättänyt hakematta rahoitusta, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Rahan korkea hinta	7	9	7	6	6
Kireät vakuus-vaatimukset	30	37	16	39	29
Rahoituksen huono yleinen saatavuus	24	30	36	26	20
Vientisaatavien vakuuttamisen vaikeus	0	0	0	0	1
Laina-ajan lyhyys	3	1	4	2	3
Korkea oman pääoman vaatimus	9	6	15	5	10
Muu syy	27	17	22	21	32

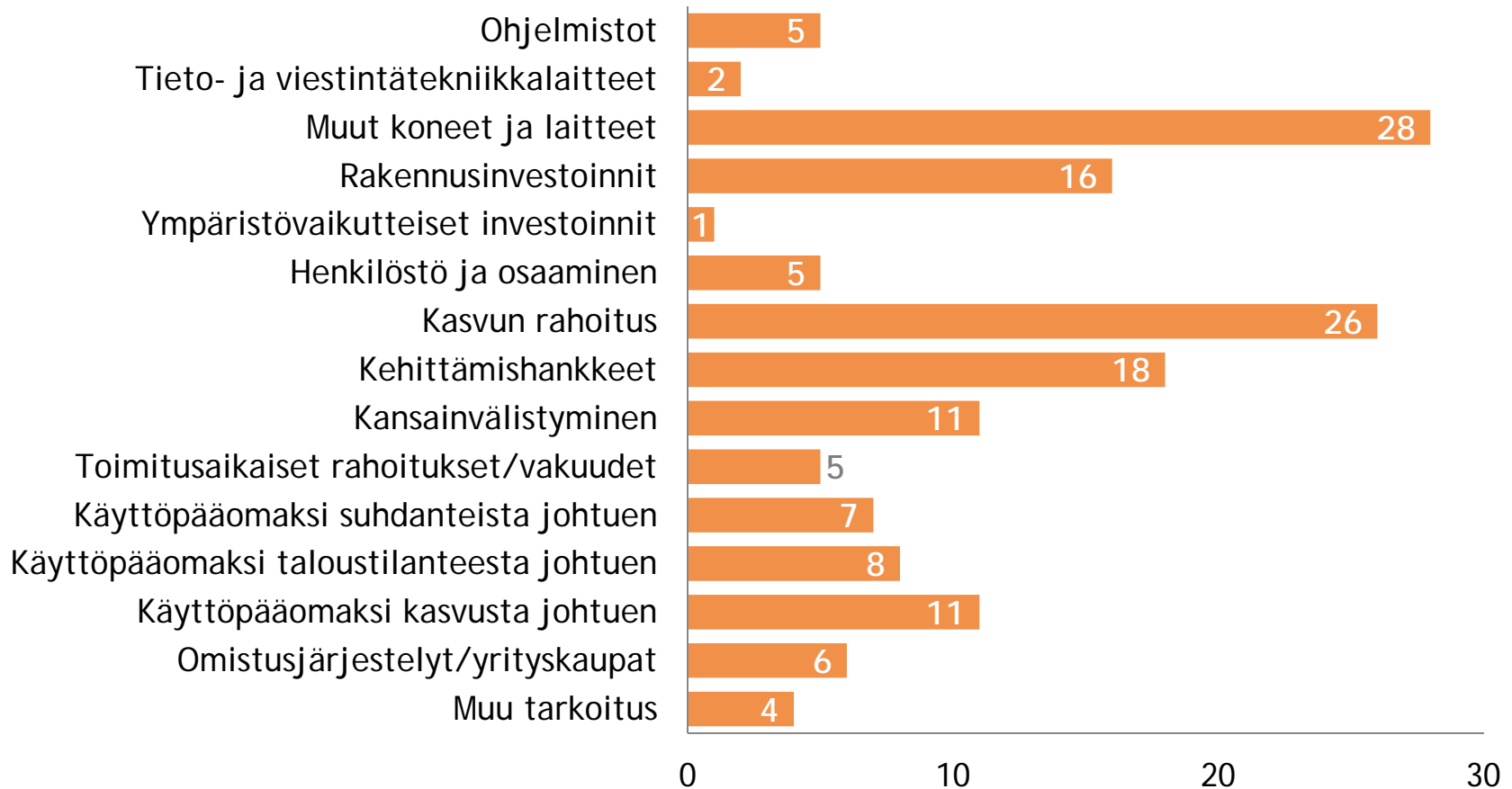
Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Ulkoisen rahoituksen ottamisaikomukset, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Aikoo ottaa rahoitusta	25	37	28	24	23
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Aikoo ottaa rahoitusta	19	30	33	45	44

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Ulkoisen rahoituksen tärkein aiottu käyttötarkoitus toimialoittain, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Koneiden ja laitteiden korvausinvestoinnit	5	2	1	6	8
Koneiden ja laitteiden laajennusinvestoinnit	2	1	1	2	3
Rakennusinvestoinnit	28	32	39	16	27
Ympäristövaikutteiset investoinnit	16	8	25	13	16
Käyttöpääoma	1	1	0	1	1
Omistusjärjestelyt/yrityskaupat	5	3	5	5	5
Viennin rahoitus ja riskien kattaminen	26	24	22	27	27
Kansainvälistyminen	18	21	15	15	19
Yrityksen kehityshankkeet	11	22	3	12	11
Toimitusaikaiset vakuudet	5	6	8	5	4
Muu tarkoitus	7	9	9	9	6

Lähde: Pk-yritysbarometri, kevät 2015

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet toimialoittain, %

	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Pankki	71	72	83	73	67
Rahoitusyhtiö	23	24	27	14	25
Finnvera	22	31	23	22	21
ELY-keskus	12	16	10	9	14
Tekes	15	32	6	8	16
Yksityinen henkilösijoittaja	12	10	6	9	15
Pääomasijoitusyhtiö	10	16	5	9	11
Vakuutusyhtiö	3	4	1	3	3
Teollisuussijoitus/ Finnveran Aloitusrahasto Vera	3	3	4	1	4
Joukkorahoitus	5	6	2	2	6
Velkakirjat	0	0	0	0	1
Listautuminen	0	0	0	0	0

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet kasvuhakuisuuden mukaan, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta
Pankki	57	76	77	72
Rahoitusyhtiö	18	24	25	32
Finnvera	32	24	14	9
ELY-keskus	20	12	8	4
Tekes	35	12	3	3
Yksityinen henkilösijoittaja	23	10	4	7
Pääomasijoitusyhtiö	21	9	3	5
Vakuutusyhtiö	3	2	4	1
Teollisuussijoitus/ Finnveran Aloituserahasto Vera	8	2	1	2
Joukkorahoitus	9	3	2	3
Velkakirjat	1	0	1	0
Listautuminen	0	0	0	0

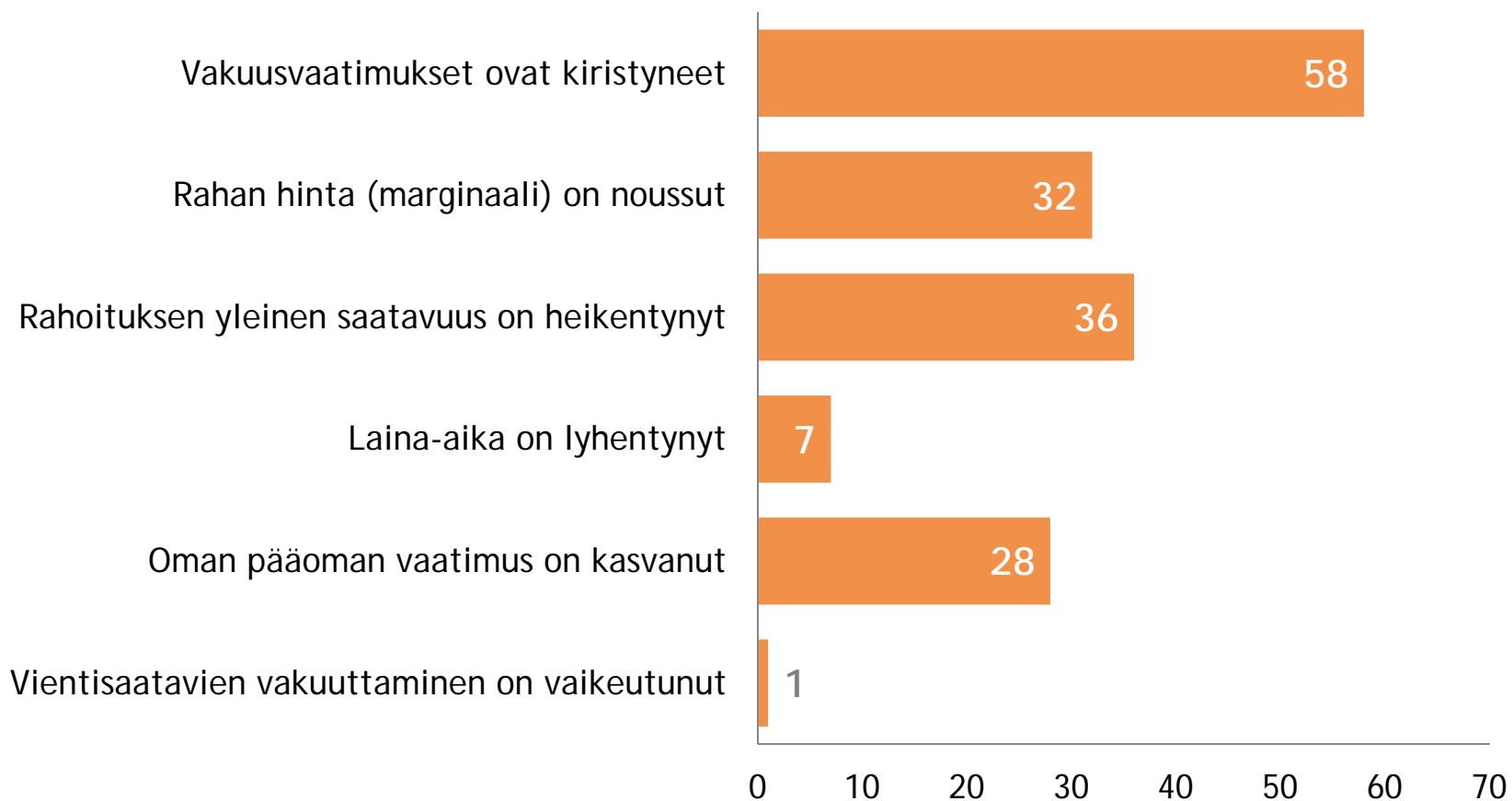
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2016

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet perustamisvuoden mukaan, %

	ennen 1990	1990-1999	2000-2009	2010 jälkeen
Pankki	79	76	71	63
Rahoitusyhtiö	32	25	21	19
Finnvera	16	19	22	29
ELY-keskus	10	13	11	15
Tekes	11	11	13	22
Yksityinen henkilösijoittaja	7	8	10	19
Pääomasijoitusyhtiö	5	8	11	15
Vakuutusyhtiö	4	3	3	1
Teollisuussijoitus/ Finnveran Aloitusrahasto Vera	1	1	3	6
Joukkorahoitus	1	3	4	8
Velkakirjat	0	0	1	0
Listautuminen	1	0	0	0

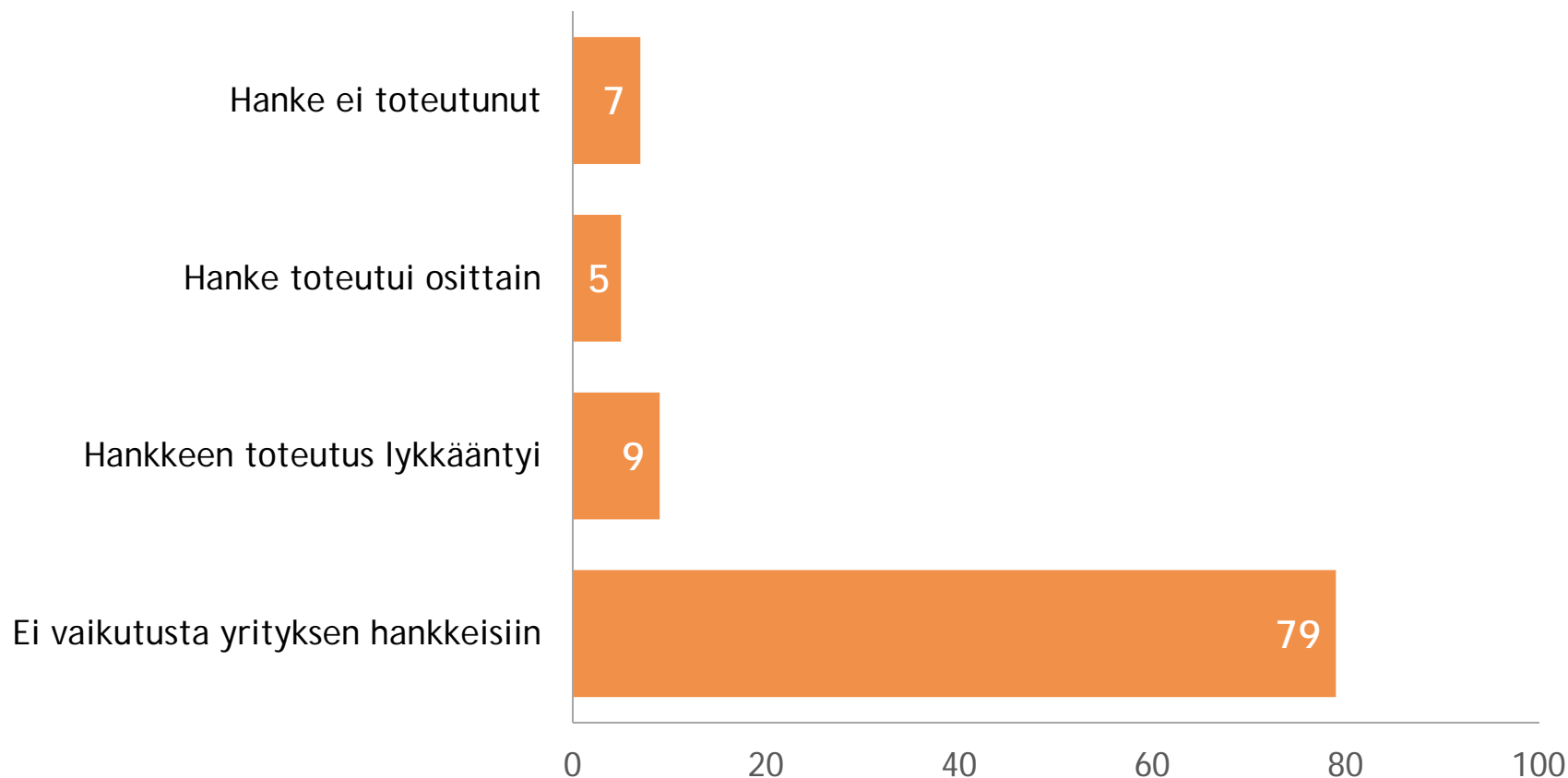
Lähde: Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2016

Yritysten rahoitusehtojen muutokset

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Rahoituksen ehtojen ja saatavuuden vaikutus hankkeiden toteuttamiseen

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Yritysten omat maksuvaikeudet, %

Toimialoittain					
	Kaikki yritykset	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelut
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	16	22	17	20	14
Kasvuhakuisuuden mukaan					
	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintaansa lopettavat
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	18	16	17	11	25
Kokoluokittain					
	alle 5 henkilöä	5-9 henkilöä	10-19 henkilöä	20-49 henkilöä	yli 50 henkilöä
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	16	15	17	14	13
Perustamisvuoden mukaan					
	ennen 1990	1990-1999	2000-2009	2010 jälkeen	
Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana	16	14	17	16	

Lähde: Pk-yritysbarometri, syksy 2016

Yhteenveto alueellisista tuloksista

Suhdannenäkymät alueittain 1/2

	Yleiset suhdannenäkymät	Liikevaihto	Henkilökunnan määrä	Investointien arvo	Vientiyritysten odotukset viennin arvosta
Helsinki	39	43	23	13	48
Pääkaupunkiseutu	41	41	19	8	43
Uusimaa	37	41	15	4	46
Varsinais-Suomi	31	39	17	3	56
Satakunta	28	30	6	-1	64
Kanta-Häme	24	28	6	0	34
Päijät-Häme	28	30	11	-5	38
Pirkanmaa	35	39	16	3	64
Kymenlaakso	29	30	12	1	46
Etelä-Karjala	24	24	9	-10	41
Etelä-Savo	30	39	12	3	69
Pohjois-Savo	28	33	12	-4	59
Pohjois-Karjala	20	24	8	-3	54
Keski-Suomi	25	31	12	-2	55
Etelä-Pohjanmaa	18	21	3	-9	50
Pohjanmaa	19	30	6	-2	75
Keski-Pohjanmaa	24	30	5	-12	49
Pohjois-Pohjanmaa	37	41	20	8	74
Kainuu	26	23	0	0	86
Lappi	33	36	11	4	71
Koko maa	32	36	14	3	53

Suhdannenäkymät alueittain 2/2

	Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvosta	Tuotanto- kustannukset	Kannattavuus	Vakavaraisuus	Innovaatiot, tuotanto ja tuotteiden kehitys
Helsinki	27	28	27	27	35
Pääkaupunkiseutu	35	29	29	35	31
Uusimaa	39	32	28	30	29
Varsinais-Suomi	30	33	19	21	22
Satakunta	37	29	17	26	21
Kanta-Häme	31	37	22	23	20
Päijät-Häme	7	31	17	24	21
Pirkanmaa	42	32	27	31	24
Kymenlaakso	39	33	21	21	19
Etelä-Karjala	32	29	13	23	13
Etelä-Savo	72	36	23	32	25
Pohjois-Savo	21	35	20	25	21
Pohjois-Karjala	48	32	15	11	21
Keski-Suomi	29	30	22	24	19
Etelä-Pohjanmaa	35	30	13	19	18
Pohjanmaa	27	38	15	13	27
Keski-Pohjanmaa	22	29	12	29	11
Pohjois-Pohjanmaa	42	31	30	36	32
Kainuu	36	30	15	31	20
Lappi	34	37	22	27	29
Koko maa	33	32	23	27	25

YRITTÄJYYS
LUO TYÖTÄ!